

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історична лексикографія

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
статус дисципліни	дисципліна вільного вибору аспіранта

Форма навчання денна, вечірня, заочна
Навчальний рік 2024 /2025
Семестр 3
Кількість кредитів ЄКТС – 3
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Розробник:

Зелінська О. Ю., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології КНЛУ.

Рецензенти:

Мінчак Г.Б., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології КНЛУ.

Торчинський М. М., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології Хмельницького національного університету.

Схвалено на засіданні кафедри української філології,
протокол № 1 від «08» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Мирослава БАГАН

Схвалено на засіданні вченої ради університету,
протокол № 2 від «26» серпня 2024 р.

Голова вченої ради

Роман ВАСЬКО

1. Мета вивчення дисципліни:

сприяти формуванню в аспірантів системи наукових знань про теоретичні засади та науково-пізнавальні можливості історичної лексикографії, розширити їхній дослідницький апарат за рахунок використання здобутків історичної лексикографії; сприяти розширенню загального культурного світогляду аспірантів, усвідомленню ними необхідності ґрунтовно вивчати культурно-історичне тло мовних явищ; розвивати інтерес до лексики в синхронії та діахронії як самобутнього мовного феномену; формуючи здатність самостійно планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку, удосконалити професійні і особистісні якості аспірантів, необхідні для науково-дослідної та викладацької діяльності.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС; 90 год., зокрема:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	20 год.	6 год.
семінарські заняття		
практичні заняття	10 год.	4 год.
консультації	–	
самостійна робота	60 год.	80 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати*: основні категорії і поняття лексикології, словотвору.

3.2. *Вміти*: використовувати в професійній діяльності знання про розвиток лексичного складу мови, володіти методами дослідження лексики, установлювати зв'язки між різними галузями мовознавчої науки.

Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в галузі лексикології, словотвору, історії мови. Знання та навички, отримані в результаті вивчення цих курсів, формують необхідну базу для опанування курсу «Історична лексикографія» і мають високий ступінь кореляції з ним.

4. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна «Історична лексикографія» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань здобувачів про процеси формування лексичного складу мови на підставі даних лексикографічних джерел. Історичні словники – це важлива науково-культурна спадщина, в них відбито минуле народу, багатовіковий розвиток його мови, звичаї, побут, духовна й матеріальна сторони життя, зв'язки з іншими народами, спільні корені їх надбань. Курс сприяє удосконаленню професійних умінь, спонукає до поглибленого, вивчення лексичних одиниць у тісному зв'язку з історією носія мови, дає змогу аспірантам простежити динаміку семантичної структури слова, аналізувати значеннєвий потенціал у синхронії та діахронії на тлі розвитку культури народу.

Курс охоплює один організаційний модуль і два змістовних модулі. У першому змістовому модулі аспіранти отримують відомості про лексикографію як галузь мовознавства, про теоретико-методологічні засади створення лексикографічних праць, про те, що антропоцентрична наукова парадигма значно розширила дослідницький арсенал лінгвістів, поступово залучивши методи й інструменти для аналізу мовних одиниць різних рівнів. Здобувачі отримують інформацію про особливості створення лексикографічних праць нового типу, що зумовлено стрімким зростанням інформатизації в сучасному соціумі, переформатуванням наявних джерел і способів передачі інформації.

Другий змістовий модуль присвячений безпосередньо аналізу історичних словників. Предметом розгляду є фундаментальні лексикографічні праці, які фіксують мовні факти в діахронії. До них належать *Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.*, *Словник української мови XVI – першої половини XVII ст.*, *вип. 1–17*, а також пам'ятки лексикографії. Аспіранти поглиблюють знання про те, що вивчення мовної картини світу у діахронії дає змогу виявляти особливості світосприйняття, основні концептуальні форми національної ментальності; дані словників окреслюють моделі розвитку лексичних значень; дають змогу простежувати, як у мові відобразилася еволюція уявлень про час, простір, цінності тощо. Важливо навчитись реконструювати уявлення про світ у динаміці, тобто виявити всі ті зміни, яких зазнала мовна картина світу на шляху до її сучасного стану.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Історична лексикографія».

Компетентності аспірантів з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Історична лексикографія» базуються на *інтегральній, загальних і фахових компетентностях, визначених освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство»* для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.

ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.

ЗК 8. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.

ЗК 9. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у компетентності галузі філології, зокрема засвоєння розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК 4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство), робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК 10. Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах мовознавства, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях. Удосконалювати методи проведення експериментальних досліджень і застосування методів статистичної та кількісної обробки одержаних результатів.

ФК 12. Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діяхронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.

Таблиця 1

Матриця відповідності компетентностей, визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Етнолінгвістика: здобутки, проблеми, перспективи» компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою

Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)	Програмні компетентності												
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності						Фахові компетентності					
		ЗК 1	ЗК 3	ЗК 8	ЗК 9	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 9	ФК 10	ФК 12
1. Усвідомлення важливості наукових знань про лексикографічну кодифікацію мовних одиниць та уміння використовувати цю інформацію для підвищення дослідницької культури аспірантів, розширення їхнього світогляду за загальнофілологічної обізнаності, поглиблення власних наукових досліджень.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2. Здатність орієнтуватися у галузі лексикографії, володіти її теоретико-методологічним апаратом	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	
3. Здатність встановлювати динаміку лексичного складу та використовувати ці відомості для аналізу власного матеріалу.	+		+	+	+	+		+	+		+	+	+
4. Здатність аналізувати і описувати проблеми розвитку семантики слова в синхронії та діяхронії.	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
5. Здатність прогнозувати зміни і динаміку лексичних одиниць на підставі кодифікації у лексикографічних джерелах.	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
6. Здатність застосовувати здобутки лексикографії в науковій та освітній діяльності, що дає змогу враховувати задокументовану матеріалі специфіку мовної картини світу.	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+

3. Використовувати знання з лексикографії для підвищення комунікативної компетентності і комунікативної культури.	+	+	+	+	+	+	+	+
4. Аналізувати лексичний матеріал на основі знань про специфіку кодифікації мовно-культурної інформації в історичних словниках.	+	+	+	+	+	+	+	
5. Поєднувати методологію різних галузей мовознавства з метою цілісного й комплексного вивчення глибинних засад вербалізації дійсності, яка кодифікована в історичних словниках.		+	+	+		+	+	+
7. Планувати і вирішувати завдання, що стосуються вивчення процесів категоризації й концептуалізації світу, репрезентованих у лексикографічних джерелах.	+	+	+	+	+		+	+
8. Демонструвати високий ступінь самостійності, обґрунтованості й концептуальності власних досліджень.			+	+			+	
9. Аналізувати сучасні мовні процеси з урахуванням знань динаміки в діахронії.	+	+	+	+		+		
10. Застосовувати у фаховій діяльності знання про історію носів мови, закодовану у слові.		+	+	+		+	+	

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Історична лексикографія».

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Історична Лексикографія»

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. <i>Технологія особистісно орієнтованого навчання</i> <i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання</i>	Індивідуальне і групове опитування.
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.		Експрес-контроль.
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.		Оцінювання роботи аспірантів в групах.
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.		Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів.
<i>ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.</i>		Тематичне тестування.

ПРН 14. <i>Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.</i>	Методи навчання: групова дискусія, ситуаційний аналіз (кейс-метод), аналіз літературних джерел, спостережень, інтерв'ю, презентація результатів виконаних досліджень.	Модульна контрольна робота. Залік.
ПРН 15. <i>Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.</i>		
ПРН 16. <i>Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства..</i>		

8. Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів)

Навчання аспірантів з дисципліни «ІСТОРИЧНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ» підлягає *поточному, модульному та підсумковому (семестровому) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднює кафедра української філології на своєму сайті та інформаційному стенді. Викладач повідомляє їх аспірантам на початку навчального року.

Вхідний контроль є передумовою успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчального матеріалу оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (зокрема й самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється *за накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів з дисципліни «Історична Лексикографія»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Дослідження, дотичне до теми кваліфікаційної роботи аспіранта	Дослідницьке завдання: історія розвитку семантичної структури слова за даними лексикографічних джерел	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Історична лексикографія» передую написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Історична лексикографія»

Модульна контрольна робота містить 2 завдання, кожне з яких оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів аспірант отримує за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали належать аспірантові за правильну, повну, змістовну, послідовну відповідь, що містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше аспірант отримує у разі відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання повинне містити такі змістово-композиційні частини: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра української філології та славістики й доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Історична лексикографія» проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота	лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота		
Модуль I									
Змістовий модуль I. Теоретичні й методологічні засади лексикографії									
1.	Лексикографія як мовознавча галузь.	8	2		5	8	2		6
2.	Нові наукові парадигми,	8	2		5	8			8

	розширення й трансформація лінгвістичної методології у створенні лексикографічних праць.								
3.	Диференційні ознаки типів словників.	8	2		5	8	2		6
Змістовий модуль 2. . Історична лексикографія як джерело лінгвістичних досліджень									
1.	Принципи укладання лексикографічних статей історичних словників.	10	2	2	5	10		2	8
2.	Лексикографічна інтерпретація лексичної одиниці, що функціювала у мові у певний історичний період.	10	2	2	6	10		2	8
3.	Реконструкції мовної картини світу за даними історичної лексикографії .	10	2	2	6	10	2		8
4.	Пам'ятки лексикографії.	8	2	2	6	8			8
5.	Словник староукраїнської мови XIV – XV – тезаурус.	10	2		8	10			10
6.	Відображення мови у різних сферах її функціонування у Словнику мови періоду XVI – першої половини XVII століть	8	2		6	8			8
7.	Специфіка репрезентації лексичного складу мови на різних етапах його розвитку.	10	2		8	10			10
	МКР			2					
	Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80

10. Рекомендована література (зокрема й інтернет-ресурси)

Основна (базова):

1. Багнюк, Н. (2020). Мовна картина світу в діахронії та історична лексикографія: кілька точок перетину. *Rozprawy Komisji Językowej ŁTN*, t. LXVIII, 7 - 30. <https://doi.org/10.26485/RKJ/2020/68/1>
2. Дудук-Меуш, Г. (2021). Українська історична лексикографія, питання сполучуваності і комбінаторний словник української мови. *TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych*, 6, 223–236. <https://doi.org/10.31743/teka.13360>
3. Хобзей, Н. (2019). Українська історична лексикографія. *Наукові студії: діалектологія, етнолінгвістика, лексикографія*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Львів, 189–197.
4. Словник староукраїнської мови XIV–XV ст., т. 1–2. (1977- 1978). Інститут суспільних наук, Наукова думка.
5. Словник української мови XVI – першої половини XVII ст., вип. 1–17, Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, Львів.

Додаткова:

1. Дидик-Меуш, Г. (2023). Іван Огієнко і створення історичного словника української мови. *Іван Огієнко і сучасна наука і освіта*, XX, 52-58.
2. Дидик-Меуш, Г., Слободзяник О. (2015). Українські краєвиди XVI–XVIII століть: слово, текст, словник. НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, Львів.
3. Жуйкова, М. (2017). Антропоцентризм у тлумачних словниках. “*Людина. Комп'ютер. Комунікація*” Вид-во Львівської політехніки, 95–100.
4. Ілясов, О. (2021). Історія лексикографії та різні підходи до її опису. *Збірник наукових праць SCIENTIA*. вилучено із <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/11773>
5. Кровицька, О. (2021). Онімна спадщина в лексикографічних джерелах української мови XIV–XVIII ст. *Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Філологія*, 1, 268-275.
6. Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV–XVIII ст., кн. 1–2 (2002). НАН України, Українська Вільна Академія Наук у США.
7. Паночко, М.М. & Легка Л.І. (2020). Розвиток української лексикографії в 60-х роках ХХ століття. *Закарпатські філологічні студії*, 20, 7-12.
8. Паночко, М. М. (2022). Розвиток української лексикографії в 70-х роках ХХ ст. *Академічні студії. Серія «гуманітарні науки»*, (4), 22-27. <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2021.4.4>
9. Самойлова (2022). Професор Л. С. Паламарчук в історії української лексикології та лексикографії. *Українська мова*, 4 (84), 128–138.
10. Сінкевич, Н. М., Плющай, О. О. (2016). Лінгвістичні та екстралінгвістичні особливості електронних словників сучасної української мови. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*, 17, 100–110.
11. Шевченко, Л.І., & Сизонов, Д.Ю. (2020). Стан і перспективи дискурсивно-стилістичної лексикографії: огляд проблеми. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, 55, Article 1966. <https://doi.org/10.11649/sfps.1966>